

Atmosfera a devenit și mai interesantă în lucrările vocal-instrumentale. Astfel, cele *Trei cîntece* semnate de Henry Purcell, interpretate cu măiestrie și foarte „în stil” de Steliana Calos — solistă cu mari disponibilități vocale, dublate de un rafinament muzical deosebit (s-ar cuveni o mai susținută reclamă, atenție și promovare pentru această adevărată artistică !), precum și cîntecele interpretate de soprana Emilia Petrescu, semnate de John Blow, Pelham Humphrey și Daniel Purcell (în cel de-al treilea detașindu-se în execuție viola da gamba tenor a lui Robert Dumitrescu) — tot o tălmăcire de aleasă sensibilitate artistică ce caracterizează muzicalitatea Emiliei Petrescu — au fost muzici fermecătoare nu numai prin patina vremii, dar și prin conținutul ce reunește trăiri capabile să atingă și zone adînci de semnificații.

În concluzile, am audiat un concert de ținută artistică realizat de formația *Consortium violae* cu concursul celor două soliste: Emilia Petrescu și Steliana Calos. Păcat însă că o publicitate firavă domnește în organizarea acestor întîlniri cu arta, proiectîndu-se încă în anonim. Totodată dezideratul interferențelor artistice rămîne la stadiul de schiță atîta timp cît nu există un comentariu. A lăsa publicul singur să găsească semnificațiile unor tere-nuri vecine în artă este poate prea riscant. Astfel, atunci cînd alături de muzica prezentată de *Consortium violae* actorul Constantin Băltăreșu, de la Teatrul de comedie, a citit din *Sonetele* lui Shakespeare, chiar dacă ne aflăm într-o zonă comună literaro-muzicală (sau nu !), pentru public erau necesare cîteva explicații. Tema enunțată (titlul ciclului !) și-ar fi atins finalitatea. Desigur, prezentarea nu trebuie să aibă pretenția unei conferințe; este suficientă punctarea unor idei de profunzime ce se poate realiza prin apelarea la unul din spiritele largi de la noi care, cu siguranță, ar răspunde cu plăcere și promptitudine la un asemenea act de cultură.

Horia ȘURIANU

Seară de balet

Printre puținele spectacole pe care Opera Română din București, din motive obiective — sala aflată în renovare — le mai oferă publicului spectator s-a numărat și o seară de balet alcătuită din cîteva poeme coregrafice imaginate pe muzica unor inspirați compozitori români și binecunoscuta și mult apreciată variantă de balet realizată de compozitorul Rodion Scedrin după nu mai puțin celebra operă *Carmen* de Georges Bizet.

Calitatea stagiunilor unui teatru de operă și balet poate fi apreciată cu precădere în urma vizionării unor spectacole uzuale, susținute în seri obișnuite. Premierele și spectacolele de gală poartă amprenta unui fapt ieșit din comună căruia, în mod evident, i se acordă o atenție deosebită. Dar reprezentațiile zilnice oferite constant tuturor, probează prin nivelul lor seri-

ozitatea muncii unor soliști sau pe cea a unui ansamblu. În ultimul timp obișnuim a comenta astfel de spectacole căci — experiența ne-a convins — și aceasta oferă intense clipe de trăire artistică, uneori surprize dintre cele mai plăcute. O astfel de surpriză am avut în seara zilei de vineri, 28 mai cînd, pe scena mică a Teatrului Național, am urmărit spectacolul de balet la care ne referim.

Prima lucrare, *Poem bizantin* de Doru Popovici, poartă o dublă amprentă de originalitate. Muzicii intens marcată de știință, talentul și inspirația compozitorului Doru Popovici, i se pliază o coregrafie la fel de științifică, și de inspirată. Artista care este Alexa Mezincescu a știut să descopere întreaga subtilitate a țesăturii sonore din partitura lui Doru Popovici, pătrunzînd, pe verticală, în profunzimile unor vremuri trecute cu puternică rezonanță însă în prezent. Aceeași reușită atestă de astă dată valoarea unui alt poem-balet, *Timpul cerbilor*, — muzica de Tiberiu Olah, coregrafia Alexa Mezincescu. Folosînd măiestritățile ecouri de cîntec popular, de obicei, de rit, de incantație din muzica lui Tiberiu Olah, legînd deosebit de scenic acest fundal sonor de o gestică uneori abstract-simbolică, alături frapant telurică — reacția lumii satului în fața idilei dintre cei doi protagoniști — Alexa Mezincescu a conceput din nou o captivantă piesă de spectacol, vizualizînd fiecare turnură melodică, fiecare formulă ritmică pregnantă, din partitura ce i-a stat la dispoziție. Și de astă dată colaborarea dintre compozitor și coregraf a fost perfectă. Interpreții, simțînd această unitate, s-au modelat ei, realizînd deosebit de frumoase imagini de balet. Soliștilor Eugenia Cotovelea, Stela Viorică — o apreciere aparte pentru talentul și grația balerinei, pentru expresivitatea și frumusețea mișcărilor sale — Nicolae Deneș și Cristian Crăciun, ansamblul de balet le-a fost de mare ajutor, creîndu-le un cadru scenic deosebit de expresiv, de unitar.

Tocmai această unitate între cei ce evoluează pe scenă a lipsit celui de al treilea moment de balet românesc — piesa *În amintire* aparținînd foarte tînărului compozitor Dan Bălan, tot în coregrafia Alexei Mezincescu. Am sesizat în acest număr o ușoară discrepanță, o ușoară ruptură între muzică și gest. De astă dată, ceea ce am văzut nu ne-a mai convins. Mișcărilor par a fi alături de textul muzical și credem că este vorba nu atît de o nereușită de regie și coregrafie cît despre o evoluție rece, lipsită de acel „ceva” ce pornește dinăuntrul actorului către publicul spectator. Credem — s-ar putea să greșim totuși și doar o „seară proastă” să fie simpla motivație a nereușitei — credem, deci, că cei patru dansatori n-au aprofundat îndeajuns textul muzical pe care au fost chemați să-l însușească prin mișcarea lor. N-am simțit de astă dată acea unitate între arte, atît de deplin realizată în celelalte două lucrări.

În rolul minunatei Carmen — de acum pe sonoritățile lui Bizet destul de puternic impregnate de talentul lui Scedrin. — Aurora Rotaru este o prezență pe care, după ce ai văzut-o, nu te gîndești decît cum să o revezi din nou. Grațioasă dar puternică, voluntară dar duioasă, sălbatecă dar îmblînzită tem-

porar de sentimentul unei iubiri pe care îl încearcă cu intensitate, Aurora Rotaru este o interpretă fascinantă. Cu greu i-au putut face față Ion Tugearu — deosebit de expresiv și bine realizat tehnic și Ștefan Bănică — aflat vizibil în fața unui rol — Escamillo — ce-i pune serioase și diverse probleme. Din nou un elogiu pentru ansamblul de balet. Și, desigur, recunoașterea deplină a meritelor artistului emerit Oleg Danovschi, semnatarul regiei și al coregrafiei.

Cristina SÂRBU

Întâlnire cu dirijorii de cor și profesorii de muzică

Luni, 12 aprilie 1982 a avut loc la Conservatorul Ciprian Porumbescu, a patra întâlnire profesională cu dirijorii de cor și profesorii de muzică, salutară inițiativă a Uniunii compozitorilor și Conservatorului bucureștean. Tema propusă și dezbătută cu dăruire și competență de conf. Constantin Romașcanu și asistent Dan Buciu — *Folclorul în creația corală românească* — reprezintă de fapt preocuparea permanentă a compozitorilor români din vechime și până în zilele noastre. Se pune doar problema utilizării lui eficiente. În acest sens, compozitorul Dan Buciu a explicat pe cât posibil teoretic și practic dificila problemă a modalismului în câteva considerente estetice privind particularitățile armoniei modale, idei valoroase care au fost pe larg expuse în lucrarea sa „Elemente ale armoniei modale”. În cadrul întâlnirii au fost explicate de către compozitorul Dan Buciu într-o manieră atrăgătoare dar precis științific următoarele idei:

1. *Funcționalitate în armonia modală* (Paralelism între funcționalitatea în discursul armonic și melodic populară).

2. *Relații armonice* (relații plagale și lipsa unei constrângeri funcționale).

3. *Acorduri* (eliminarea terței, noi tipuri de acorduri de cvarte și cvinte. Aglomerări de sunete sau clustere, suprapuneri de acorduri).

4. *Conducerea vocilor* (paralelismul dintre consonanță și disonanță).

Pentru a exemplifica concret ideea utilizării creatoare a folclorului în muzica românească au fost invitate trei coruri, laureate ale Festivalului național „Cântarea României”:

- Corul mixt al Uzinelor „23 August” dirijat de Vasile Dogaru.
- Corul de cameră al I.P.C.G. dirijat de Voicu Popescu.
- Grupul cameral „Cununa” al Agenției de voiaj C.F.R., dirijat de Dan Mihai Goia.

De asemenea a fost audiată o bandă cu lucrări reprezentative ale genului coral: *Miorița* de Paul Constantinescu și *Păstorița* de Marțian Negrea (fragmente). Integral au fost audiate *Balada* de Liviu Comes, *Fiica ce mi-ți dare* de Nicolae Boboc și impresionanta lucrare a lui Alexandru Pașcanu

Festum hibernum precum și cintece de copii la două și trei voci. În privința repertoriului ales de dirijorii celor trei formații, de remarcat grija pentru conceptul de valoare, lucru deosebit de greu de realizat întrucât se fac deseori confuzii între facilitate, simplitate și simplism. Criteriul valorii nu este întotdeauna facilitatea ci constă în forța cu care compozitorul reușește să exprime convingător o gamă variată de stări afective, cu mijloace de expresie diferite de la caz la caz. De aceea selecția trebuie făcută cu mult discernămint în așa fel ca să capete greutate balanța în care se cântărește valoarea față de non valoare.

De remarcat deosebita omogenitate la care s-a ajuns în emisie și interpretare și la repertoriul adecvat grupului cameral folcloric „Cununa” dirijat de Dan Mihai Goia. Repertoriul a cuprins câteva prelucrări de folclor (*Păpărugă*, prelucrare de Nicolae Ursu; *Cintec și joc din Maramureș* — prelucrare de D.M. Goia; *Foaie verde de măr dulce* — prelucrare de Tudor Jarda și lucrări originale în stil popular românesc ca de exemplu *Țipurituri* de Nicolae Brînduș, măiestrit realizate cu competență și dăruire de dirijorul Dan Mihai Goia.

De asemenea o formație în plină ascensiune căreia i se pot aduce aceleași cuvinte de apreciere pentru structura adecvată a repertoriului, pentru varietatea lui și delicateții interpretării a fost corul Institutului de prospecțiuni geologice și geofizice dirijat de Voicu Popescu.

Repertoriul a cuprins piese variate ca atmosferă și stil: *Suita de patru cintece* de Fr. Hubic (unele cu caracter satiric), *Lerul dragului Partid* (cuceritoare prin dinamica sa) și *Lilioară* de Vinicius Grefiens — delicata piesă în stil modal devenită aproape slagăr al muzicii corale românești. Cea mai amplă formație, invitată a seriei a fost corul mixt al Uzinelor „23 August” dirijat de Vasile Dogaru.

Repertoriul a conținut câteva lucrări mai dezvoltate ca dimensiune și dificultate: *Frumosul vine pe apă* de Gheorghe Cucu, *Sîrba pe loc* de Gheorghe Danga și *Sîrba din cîmpie* de Constantin Romașcanu distinsă cu marele premiu în Columbia 1981. Referitor la ultima lucrare, de o formă complexă, cu dificultăți de dinamică și ritmică a cărei înveșmîntare polifonic-imitativă creează contrastul lucrării — ea depășește ca dificultate posibilitățile corului. Consider că dirijorul Vasile Dogaru trebuie să acorde o atenție deosebită selecționării repertoriului pentru a pune în valoare calitățile coriștilor săi, mai cu seamă că aceasta este formația reprezentativă a Uzinelor „23 August”. În urma audierii celor trei coruri, benzii de magnetofon și a documentatelor expunerii realizate de conf. Constantin Romașcanu și asistent Dan Buciu, tema propusă, „Folclorul în creația corală românească”, a fost pe larg dezbătută cu deosebită competență de cei doi conferențieri.

Subliniind încă o dată importanța folclorului pentru creația muzicală românească, considerăm că abordarea dificilei problematice a modalismului în cadrul celei de a patra întâlniri cu dirijorii și profesorii de muzică reprezintă un act de curaj profesional și deosebită cultură datorate compozitorului Dan Buciu.

Irina ODĂGESCU TUȚUIANU